

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI**

**Miejskiego Gimnazjum
im. Stanisława Dulewicza
w Darłowie**

rok szkolny 2017/ 2018

I. WSTĘP

Profilaktyka jest procesem wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczeniem i likwidowaniem czynników, które blokują prawidłowy rozwój i zaburzają zdrowy styl życia.

Szkoła jest miejscem działalności zadaniowej uczniów i może wyzwać trudności młodzieży związane z przyjmowaniem odpowiedzialności za siebie i innych. Jest miejscem intensywnego rozwoju w zakresie funkcjonowania interpersonalnego i społecznego w grupie rówieśniczej. Wypełnia znaczną część aktywnego życia młodzieży. Jest miejscem konfrontacji autorytetów i kształtowania się poczucia własnej wartości. Z perspektywy rodziców szkoła jest terenem weryfikacji oczekiwań związanych z własnym dzieckiem.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań w zakresie:

1. PROFILAKTYKI UNIWERSALNEJ - wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczenie zachowań ryzykownych - niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych - charakteryzujących się nieprzebraniem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań.

2. PROFILAKTYKI SELEKTYWNEJ – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowanie biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.
3. PROFILAKTYKI WSKAZUJĄCEJ - wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji lub występowanie innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Szkolny Program Profilaktyki wspomaga kompleksowo wychowanie i nauczanie wszędzie tam, gdzie pojawiają się zagrożenia dla rozwoju uczniów, ukierunkowanego na cele wychowania.

Program Profilaktyki jest skorelowany z podstawowymi dokumentami wyznaczającymi zakres działań edukacyjno-wychowawczych oraz opiekuńczych.

Szkolny Program Profilaktyki w Miejskim Gimnazjum im. Stanisława Dulewicza w Darłowie jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, wymagania rodziców, oraz potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska. Stanowi integralną część Statutu Szkoły, jest skorelowany z Programem Wychowawczym Szkoły oraz Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałaniu Narkomanii miasta Darłowa.

II. DANE DIAGNOSTYCZNE I OPIS PROBLEMÓW W MIEJSKIM GIMNAZJUM IM. ST. DULEWICZA W DARŁOWIE.

W Miejskim Gimnazjum im. St. Dulewicza w Darłowie w roku 2017 przeprowadzono diagnozę, której celem było zidentyfikowanie prawidłowości funkcjonowania społeczności uczniowskiej, nauczycieli, rodziców oraz pracowników administracji i obsługi. Uaktualniono wiedzę na temat samopoczucia młodzieży w szkole przeprowadzając w czerwcu 2017r. ankietę wśród uczniów we wszystkich oddziałach naszego gimnazjum. Zdobytą wiedzę wykorzystano do opracowania Szkolnego Programu Profilaktyki i zaprojektowania działań zapobiegawczych. Zastosowane narzędzia badawcze to:

1. ankieta dla uczniów, nauczycieli i rodziców,
2. analiza dokumentacji szkolnej : dzienników lekcyjnych, rocznych planów pracy szkoły, koncepcji funkcjonowania i rozwoju szkoły, protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej,
3. obserwacja życia szkolnego,
4. rozmowy (dzielenie się refleksjami z własnej pracy) z wychowawcami oraz przedstawicielami pracowników, administracji i obsługi szkoły.

Z analizy wyników badań obraz występujących u uczniów zachowań problemowych oraz czynników ryzyka przedstawia się następująco:

Zachowania problemowe:

- ✓ palenie papierosów i e-papierosów,
- ✓ wagary, spóźnienia na lekcjach,
- ✓ lęk przed brakiem akceptacji (odrzucenie) przez grupę,
- ✓ zaburzenia w odżywianiu,
- ✓ agresja słowna i fizyczna,
- ✓ izolacja (odcinanie się od klasy, brak przyjaciół poza szkołą)
- ✓ zachowania społeczne mające formy przemocy emocjonalnej, słownej i psychicznej (np. zastraszanie, poniżanie),
- ✓ używanie wulgaryzmów,
- ✓ eksperymentowanie w picciu alkoholu - głównie piwa,
- ✓ nawiązywanie „ryzykownych” znajomości po wypiciu alkoholu,
- ✓ konflikt z prawem,
- ✓ zjawisko cyberprzemocy (internet- zbyt długie przebywanie w rzeczywistości wirtualnej),
- ✓ kłamstwa, fałszowanie zwolnień i usprawiedliwień z lekcji.

Czynniki ryzyka:

- ✓ spędzanie wolnego czasu poza domem w towarzystwie osób zagrożonych demoralizacją,
- ✓ nie przyjmowanie do wiadomości faktu, że piwo jest alkoholem,
- ✓ brak umiejętności odmawiania,
- ✓ przemoc,
- ✓ przedwczesna inicjacja seksualna,
- ✓ wagary, systematyczne spóźnianie na lekcje,
- ✓ uleganie wpływom rówieśników,
- ✓ brak zaufania do rodziców i dorosłych, aby w przypadku trudności zwrócić się o pomoc,
- ✓ przekonanie o posiadaniu wystarczającej wiedzy o mechanizmach uzależnienia.

Za czynniki chroniące młodzież uznała:

- ✓ rodzinę – kochającą, szczęśliwą, wspierającą się,
- ✓ dobrą atmosferę w domu, dobre kontakty z rodzicami, rodzeństwem, bliskimi,
- ✓ kościół, wspólnotę,
- ✓ odpowiednie środowisko, przyjaciół „bez problemów”,
- ✓ odizolowanie od znajomych zagrożonych demoralizacją,
- ✓ więzi z kolegami i przyjaciółmi, którzy mogą pomóc,
- ✓ miłość, przyjaźń,

- ✓ spokojną, bezstresową atmosferę w szkole,
- ✓ zorganizowany czas wolny,
- ✓ profilaktykę, liczenie na pomoc osób dorosłych, ich zrozumienie, wysłuchanie,
- ✓ zajęcia na temat uzależnień, posiadanie wiedzy o skutkach używania substancji psychoaktywnych,
- ✓ wzorce,
- ✓ zasady wyniesione z domu,
- ✓ wiarę,
- ✓ posiadanie wartości i przekonania,
- ✓ możliwość wyboru tego co dobre,
- ✓ umiejętność odmawiania,
- ✓ odporność na stres,
- ✓ świadomość, inteligencję, rozsądek, silną wolę, ambicję, odpowiedzialność, poczucie godności,
- ✓ poczucie własnej wartości,
- ✓ dyscyplinę, świadomość konsekwencji.

III. CELE I ZADANIA PROFILAKTYKI

Cele nadrzędne Szkolnego Programu Profilaktyki to:

- ✓ promocja zdrowia
- ✓ edukacja właściwych postaw i zachowań
- ✓ zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych – profilaktyka uzależnień

CEL	ZADANIE	FORMY REALIZACJI	FORMY MONITORINGU	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI
KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW I ZACHOWAŃ	- przestrzeganie w szkole obowiązującego prawa	- zapoznanie uczniów ze statutem, regulaminami oraz prawami i obowiązkami ucznia	zapisy w dziennikach lekcyjnych	I semestr	wychowawcy
	-uczenie zasad dobrej komunikacji interpersonalnej i rozwiązywania konfliktów	-godziny wychowawcze (pogadanki, gry dydaktyczne) -filmy edukacyjne -rozmowy indywidualne -mediacje	zapisy w dziennikach, obserwacja zachowań uczniów (na przerwach, wycieczkach itp.) w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych	cały rok szkolny	wychowawcy, pedagog
	-uczenie tolerancji akceptacji i szacunku wobec mniejszości	-pogadanki na godzinach wychowawczych, -organizowanie zajęć edukacyjnych, -wspólne organizowanie uroczystości np. wycieczek	-obserwacje uczniów w różnych sytuacjach -zapisy w dziennikach -karta wycieczki	cały rok szkolny	wychowawcy, pedagog, grono pedagogiczne nauczyciele poszczególnych przedmiotów

KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW I ZACHOWAŃ	edukacja antydiskryminacyjna wspieranie równości i różnorodności	-kultywowanie tradycji -rozmowy -pogadanki -dyskusje -filmy edukacyjne - zajęcia na godzinach wychowawczych, - filmy edukacyjne, - spotkania ze specjalistami, -zajęcia WDŻ i lekcje WOS, - konkursy plastyczne, literackie -przygotowywanie gazetki ściennej na w/w temat -rozmowy indywidualne	-zapisy w dziennikach, -wpisy w dokumentacji pedagoga	cały rok szkolny	pedagog, wychowawcy, samorząd uczniowski
	zwiększenie umiejętności radzenia sobie z emocjami i stresem w sytuacjach kryzysowych	-warsztaty ze specjalistą terapeutą -rozmowy wspierające -spotkanie ze	-zapisy w dziennikach, -wpisy w dokumentacji pedagoga	I semestr	pedagog, wychowawcy klas

	<p>uświadamianie konsekwencji wczesnej inicjacji seksualnej i podejmowania ryzykownych zachowań w tym zakresie</p> <p>wskazywanie właściwych sposobów osiągania sukcesów życiowych</p> <p>eliminowanie zachowań agresywnych w szkole</p>	<p>specjalistami na lekcjach wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> -lekcje WDŻ -rozmowy indywidualne z uczniami <p>-pogadanki na godzinach wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> -spotkania z ludźmi sukcesu <p>-zajęcia warsztatowe dot. mechanizmów radzenia sobie z agresją</p> <ul style="list-style-type: none"> -projekcja dostępnych filmów profilaktycznych - zawieranie kontraktów z klasą lub indywidualnymi uczniami - objęcie uczniów opieką 	<p>-zapisy w dziennikach lekcyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> -wpisy w dokumentacji pedagoga <p>-zapisy w dziennikach lekcyjnych</p> <p>zapisy w dzienniku pedagoga</p> <p>zapisy w dziennikach lekcyjnych,</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>II semestr</p>	<p>nauczyciele WDŻ</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>pedagog</p> <p>wychowawcy klas,</p> <p>nauczyciele wszystkich przedmiotów</p> <p>pedagog</p> <p>wychowawcy klas</p>
--	--	--	---	---	--

<p>PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA I ZDROWIA PSYCHICZNEGO</p>	<p>ukazywanie niebezpieczeństw XXI w.(autoagresja . tendencje samobójcze, handel ludźmi, mobbing)</p>	<p>-monitoring szkoły</p> <p>-zajęcia edukacyjne dot. autoagresji, tendencji samobójczych , handlu ludźmi, mobbingu -współpraca z rodzicami i Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną</p> <p>-zajęcia integracyjne (wspólne wycieczki do kina)</p>	<p>-zapisy w dzienniku pedagoga -zapisy w dziennikach lekcyjnych</p>	<p>cały rok szkolny</p>	<p>wychowawcy, pedagog, pielęgniarka szkolna</p>
	<p>budowanie pozytywnych relacji nauczyciel-uczeń</p> <p>uświadamianie uczniom negatywnych skutków nieodpowiedzialnego korzystania z komputera i internetu (cyberprzemoc, wykluczenie społeczne, uzależnienie od</p>	<p>-zajęcia integracyjne (wspólne wycieczki do kina)</p> <p>-pogadanki nt uzależnień od komputera</p>	<p>-zapisy w dziennikach -obserwacja -ankieta</p>	<p>cały rok szkolny</p>	<p>dyrektor, wychowawcy, pedagog, grono pedagogiczne</p> <p>wychowawcy</p>

	<p>komputera)</p> <p>uświadamianie uczniom zagrożeń związanych z kontaktem ze środkami psychoaktywnymi w tym dopalaczami oraz papierosami</p> <p>rozwijanie zainteresowań i hobby w ramach funkcjonowania wolnego od używek</p> <p>propagowanie aktywności sportowo-ruchowej i jej znaczenia dla zdrowia psychofizycznego</p> <p>stwarzanie możliwości rozwoju uczniom</p>	<p>-dyskusje o negatywnym wpływie gier i programów komputerowych propagujących zachowania agresywne i przemocowe</p> <p>-warsztaty edukacyjne i spotkania ze specjalistami nt. skutków uzależnień od środków psychoaktywnych</p> <p>-udział uczniów w kołach zainteresowań</p> <p>-udział uczniów w zajęciach sportowo-rekreacyjne</p> <p>-organizowanie zajęć sportowych</p> <p>-Dzień Sportu</p> <p>-wycieczki</p>	<p>-zapisy w dziennikach lekcyjnych</p> <p>-zapisy w dziennikach zajęć lekcyjnych</p> <p>-zapisy w dziennikach zajęć pozalekcyjnych</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok</p>	<p>klas, nauczyciele informatyki</p> <p>wychowawcy klas, pedagog</p> <p>nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające uzdolnienia</p> <p>nauczyciele</p>
--	--	--	---	---	---

ZMNIĘSIENIE ZACHWAŃ RYZYKOWNYCH- PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ	szczególnie uzdolnionym sportowo	-pogadanki -zajęcia rekreacyjne	-dokumentacja zajęć -karty wycieczki - dzienniki zajęć	1x w semestrze	wychowania fizycznego
	zapoznavanie uczniów z zasadami zdrowego odżywania oraz zagrożeniami związanymi z niewłaściwym odżywaniam (bulimia, anoreksja, ortoreksja)	-zawody międzyszkolne na szczeblu miasta, regionu i województwa -zajęcia SKS	-zapisy w dziennikach -dokumentacja udziału w w/w akcjach	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciele biologii, pielęgniarka
	dbałość o środowisko naturalne - lokalne	-pogadanki -filmy edukacyjne -akcje promujące zdrowie we współpracy z SANEPIDEM np. ”Jedz kolorowo, żyj zdrowo”, „Trzymaj formę”,	zapisy w dziennikach	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciele biologii, pielęgniarka,
upowszechnianie wiedzy na temat skutków stosowania używek (alkoholu i	-udział w akcjach „Sprzątanie Świata” -„Dzień Ziemi” -segregacja i zbiórka surowców wtórnych				wszyscy

	<p>środków psychoaktywnych w tym dopalaczy) oraz propagowanie społecznie akceptowanych postaw wobec w/w środków</p> <p>zapobieganie paleniu tytoniu oraz e-papierosów, poszerzenie wiedzy uczniów w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego</p> <p>zapoznanie uczniów z wybranymi aspektami prawa, a w szczególności odpowiedzialności karnej nieletnich pomoc uczniom mającym kontakt ze środkami psychoaktywnymi</p>	<p>pogadanki na godzinach wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> -filmy edukacyjne -udział społeczności szkolnej w akcji „Zachowaj Trzeźwy Umysł” -spotkanie ze specjalistami i funkcjonariuszami Straży Granicznej -konkursy tematyczne <p>-pogadanki na godzinach wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> -kontynuacja programu profilaktyki „Znajdź właściwe rozwiązanie” -dokumentowanie spotkań z uczniem i jego rodzicami -dokumentowanie współpracy z instytucjami 	<p>zapisy w dziennikach lekcyjnych , kronice szkolnej</p> <p>-sprawozdanie z udziału w akcji „Zachowaj Trzeźwy Umysł”</p> <p>-zapisy w dzienniku pedagoga</p> <p>-zapisy w dziennikach lekcyjnych</p> <p>-zapisy w dzienniku pedagoga, świetlicy</p>	<p>1x w semestrze</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>nauczyciele</p> <p>wychowawcy klas, pedagog</p> <p>wychowawcy, pedagog, wychowawcy świetlicy</p> <p>pedagog,</p>
--	---	---	--	---	---

		pomocowymi -godziny wychowawcze -spotkania z kuratorem zawodowym -spotkania z funkcjonariuszami Straży Granicznej -udzielanie indywidualnego wsparcia i poradnictwo dla ucznia i jego rodziców -kierowanie ucznia do pomocy specjalistycznej adekwatnej do zdiagnozowanego problemu -współpraca z Sądem Rodzinnym	zapisy w dziennikach lekcyjnych -zapisy w dokumentacji pedagoga - dokumentowanie współpracy z instytucjami pomocowymi	II 2018	wychowawcy, pielęgniarka
--	--	---	--	---------	-----------------------------

IV. OCZEKIWANE EFEKTY (KORZYŚCI) REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw młodzieży wobec zachowań ryzykownych;
2. Zmiana zachowania w sytuacjach wymagających dokonywania wyborów i podejmowania decyzji;
3. Zwiększenie świadomości o możliwościach osiągnięcia przyjemności i satysfakcji bez używania środków psychoaktywnych;
4. Uporządkowanie systemu wartości;
5. Zwiększenie zdolności do nawiązywania i utrzymywania pozytywnych kontaktów interpersonalnych;
6. Zwiększenie świadomości o dostępności pomocy w trudnych sytuacjach;
7. Wzrost poczucia własnej wartości oraz poszanowania tożsamości własnej i innych; obniżenie poziomu stresu;
8. Uzyskanie sprawności w zakresie umiejętności życiowych i społecznych;
9. Wzrost osobistego zaangażowania w budowanie zdrowego i wartościowego życia.

V. OCENA SKUTECZNOŚCI PROGRAMU

Program winien podlegać w każdym roku szkolnym systematycznej ocenie dzięki której możliwe będą modyfikacje i dalszy przebieg. Formy badania skuteczności mogą być różne. Podstawowe z nich to :

- ✓ badania ankietowe uczniów szkoły ,
- ✓ wykorzystanie badań ankietowych prowadzonych przez wychowawców w celu zebrania opinii o efektach działań prowadzonych w klasach,
- ✓ wypowiedzi nauczycieli, rodziców, pracowników szkoły, uzyskiwane w drodze wywiadów lub badań ankietowych,
- ✓ materiały uzyskane drogą obserwacji i analizy dokumentacji szkolnej np. dotyczące frekwencji uczniów.

Wskaźnikami skuteczności są m.in. :

- ✓ zmiany, jakie uczniowie przejawiają w postawach, wiedzy i zachowaniach,
- ✓ stopień zaangażowania się uczniów w zajęcia rozwijające ich zainteresowania, uzdolnienia.

VI. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z kwietnia 1997r.
2. Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989r. ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity) z dnia 26 października 1982 z późn. zm.
5. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty z późn. zm.
6. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r.
7. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.
12. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach z późn. zm.

13. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
14. Wytyczne MEN w sprawie podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/2018.